

کلاس مجازی فعال شاد

محمدرضا حشمتی

معلم و پژوهشگر تعلیم و تربیت

اشاره

یکی از دغدغه‌های ما معلمان در روزهای تعطیلی مدرسه این است که چگونه می‌توانیم مثل زمان حضور دانش‌آموزان کلاس خود را فعال و بانشاط اداره کنیم تا دانش‌آموزان از کلاس درس مجازی خود، تجربه خوشایندی داشته باشند. تجربه من شاید برای شما هم جالب باشد!

من معلم درس پیام‌های آسمان دوره متوسطه اول در پایه نهم هستم. در ایام تعطیلی کلاس، درس «انفاق» را با توجه به اینکه دانش‌آموزان به فضای مجازی و شبکه اینترنت دسترسی داشتند، طراحی کردم.

در شروع درس از چند تصویر در موضوع فقر و گرسنگی شروع کردم. سؤال کردم: «بچه‌ها، با دیدن این تصویرها چه حسی دارید؟» پاسخ‌های گوناگونی برایم نوشتند که بیان می‌کرد از وضعیت فقر و گرسنگی احساس خوبی ندارند. در بعضی از نوشته‌ها احساس بی‌عدالتی دیده می‌شد.

در مرحله بعد، از دانش‌آموزان خواستم، در اینترنت جست‌وجو کنند و تعداد مردم جهان را بگویند. جست‌وجو کردند و عددی حول و حوش هشت میلیارد را اعلام کردند. سپس از آنان خواستم جست‌وجو کنند که چه تعداد از مردم جهان، طبق آمارهای رسمی سازمان‌های مسئول، «گرسنه» هستند. پس از جست‌وجو به این نتیجه رسیدیم که حدود ۸۰۰ میلیون نفر از مردم جهان گرسنه و فقیر هستند. از آنان خواستم محاسبه کنند چند درصد مردم جهان گرسنه هستند. عدد حدود ۱۰ درصد را اعلام کردند که برایشان عجیب بود. بعضی نوشتند: فاجعه است!

در مرحله بعد، از آنان خواستم جست‌وجو کنند چه تعداد از مردم دنیا دین‌دار هستند. در جست‌وجوهایشان اعلام کردند که حدود ۸۴ درصد مردم جهان دین‌دار هستند. برایشان جالب بود که در جست‌وجویشان متوجه شدند افرادی هستند که به دین خاصی عقیده ندارند! و سؤال جالبی که مطرح کردند، این بود که چگونه زندگی می‌کنند؟ چه معنایی برای زندگی دارند؟ و... که قرار شد در جلسه دیگری به این موضوع بپردازیم.

سؤال بعدی این بود که ۸۴ درصد از جمعیت جهان چند نفر می‌شوند؟ بعضی نوشتند، آقا الان دینی داریم، نه ریاضی! بعضی هم محاسبه کردند و عده‌هایی را اعلام کردند.

سپس از آنان خواستم جست‌وجو کنند چه تعداد از مردم جهان ادیان ابراهیمی (یهود، مسیحیت و اسلام) دارند؟ پس از اعلام عده‌های حول چهار میلیارد، به توافق رسیدیم که حدود ۵۰ درصد از مردم جهان دینشان ابراهیمی است.

در مرحله بعد پرسیدم، به نظر شما دین‌های ابراهیمی برای حل مشکل فقر و گرسنگی چه پیشنهادی داده‌اند؟ بعضی گفتند صدقه دادن، بعضی گفتند انجام دادن کارهای خیر و عام‌المنفعه و راه‌اندازی حرکت‌های کمک به مردم فقیر.

یکی از دانش‌آموزان نوشت: آقا دولت‌ها مالیات می‌گیرند، چرا این مشکلات را حل نمی‌کنند؟ دیگری نوشت: آقا چرا مردم دنیا در مقابل گرسنگی مردم غزه نمی‌توانند کمک‌های جدی کنند؟ یکی نوشت که خیلی از ستاره‌های علمی، ورزشی و هنری کارهای خیر عام‌المنفعه دارند. و موارد دیگر.

پس از آن، در مرحله بعد، به آیاتی از قرآن کریم و انجیل اشاره کردم و گفتم، این هم توصیه‌های ادیان ابراهیمی. بعد اسلایدی را نمایش دادم که حدیثی از پیامبر اسلام (ص) را با این مضمون بیان می‌کرد:

مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ، كَمَثَلِ الْجَسَدِ الْوَاحِدِ؛ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحَمَى؛ مَثَلُ مُؤْمِنَانِ فِي مَهْرُورِيٍّ وَهَمْدَلِيٍّ مِثْلِ بَيْكِرِيٍّ وَوَاحِدٍ؛ أَوْ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحَمَى؛ مَثَلُ مُؤْمِنَانِ فِي مَهْرُورِيٍّ وَهَمْدَلِيٍّ مِثْلِ بَيْكِرِيٍّ وَوَاحِدٍ؛ أَوْ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحَمَى؛

اگر عضوی به درد آید، دیگر اعضا با بی‌خوابی و تب، آن را همراهی می‌کنند.

بلافاصله یکی نوشت:

بنی‌آدم اعضای یک پیکرند که در آفرینش ز یک گوهرند
چو عضوی به درد آورد روزگار دگر عضوها را نماند قرار
بعضی نوشتند حافظ! و بعضی نوشتند سعدیا. و در آخر به این نتیجه رسیدند که شعر از سعدی شیرین‌سخن است و پشت اسکناس‌های پنج‌هزار تومانی هم نوشته شده است.

۱. تعریف اتفاق چیست؟
 ۲. ضرورت اتفاق چیست؟
 ۳. انواع و شرایط اتفاق چیست؟
 ۴. آثار فردی و اجتماعی اتفاق چیست؟
 ۵. رابطه اتفاق و عدالت چیست؟
 ۶. اتفاق در ادیان دیگر چگونه است؟
 ۷. تفاوت اتفاق و مالیات چیست؟
 ۸. شخصیت‌های علمی، ورزشی و هنری که در فعالیت‌های عام‌المنفعه فعال هستند را نام ببرید یا در یک ساختار درختی، درس ۱۲ کتاب را ارائه دهید.
 یکی نوشت: درود بر همراه همیشگی چت جی‌پی‌تی دیگری نوشت: بعید می‌دانم ساختار بدهد!
 یکی نوشت: بالاخره نفهمیدیم، کلاس امروز دینی بود، ریاضی بود، مطالعات بود، ادبیات بود، عربی بود. چی بود؟ یکی دیگر نوشت: هر چه که بود، باحال بود و خسته نشدیم. آقا هم حسابی کار کشید و فرصت بازی برخط را گرفت؛ هر چند بعضی‌ها حرفه‌ای‌تر بودند و کارشان را کردند. این روش از چند نظر برای من ارزشمند بود:
 - تقریباً همه دانش‌آموزان با وجود اینکه کلاس غیرحضور بود، درگیر فعالیت شدند.
 - استفاده از شبکه را به عنوان منبعی که می‌تواند در مسیر رشدشان باشد، شناختند.
 - ارتباط و فایده‌مآوردی را که یاد گرفته بودند متوجه شدند. بقیه را شما بگویید.

پس از این مرحله یکی نوشت: آقا، کلاس دینی امروز شده است کلاس ریاضی و آسیب‌های جهانی و حالا هم ادبیات! یکی دیگر نوشت: چقدر این شعر من را یاد باهم‌بودن می‌اندازد. دیگری نوشته زیر را که ترجمه شعر سعدی است و در سازمان ملل نوشته شده است حروف‌نگاری کرد:
 Human beings are members of a whole,
 In creation of one essence and soul.
 If one member is afflicted with pain,
 Other members uneasy will remain.
 If you have no sympathy for human pain,
 The name of human you cannot retain
 یکی نوشت: آقا قلب کرد، از اپن اینترنت! دیگری نوشت: به کلاس زبان استاد حشمتی خوش آمدید! پس از این نوشتن‌ها گفتم: دوستان، یکی از مهم‌ترین توصیه‌های ادیان این است که به دیگران هم توجه کنیم، این قدر خودخواه نباشیم.
 یکی نوشت: آقا خداوکیلی ما اگر کمتر اسراف کنیم، چقدر می‌تونیم به دیگران کمک کنیم؟ دیگری نوشت: بعضی کشورها از پرخوری در حال مرگ هستند و گندم‌های مازاد خودشان را می‌ریزند داخل دریا! بعضی هم گرسنه یک لقمه نان‌اند.
 پس از درخواست ساکت شدن محیط گپ، نوشتم: پیشنهاد ادیان برای حل این مشکل، اتفاق است. لطفاً برای جلسه بعد به این سؤال‌ها پاسخ دهید: